

Bijlage: belangrijkste wijzigingen Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 'Kwestie van evenwicht' ten opzichte van 2008

De belangrijkste wijzigingen in het nieuwe Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) ten opzichte van het oude GTK uit 2008 worden onderstaand weergegeven.

1. Begrotingsevenwicht

oud: In de Gemeentewet was opgenomen, dat de begroting in evenwicht diende te zijn. In de toelichting op de Gemeentewet werd uiteengezet dat met evenwicht een materieel evenwicht bedoeld werd. Materieel evenwicht hield in, dat structurele lasten gedekt werden met structurele baten. De begroting diende van een bepaalde kwaliteit te zijn. Met kwaliteit werd bedoeld het realiteitsgehalte en de volledigheid van de geraamde baten en lasten.

nieuw: In de Gemeentewet is sinds 1 juli 2013 het begrip structureel en reëel begrotingsevenwicht opgenomen. Door het opnemen in de Gemeentewet wordt nadrukkelijker benoemd, dat in de begroting structurele lasten gedekt dienen te worden door structurele baten. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is nader verduidelijkt wat met de begrippen structureel en reëel evenwicht bedoeld wordt.

Toelichting

Het nieuwe GTK is aangepast aan de wijziging van de Gemeentewet. In de praktijk zit er nauwelijks of geen verschil tussen materieel begrotingsevenwicht en structureel en reëel begrotingsevenwicht.

2. Onderuitputting kapitaallasten

oud: Onderuitputting dient niet te worden geraamd, tenzij goed gemotiveerd.

nieuw: In het kader van reëel ramen behoeft in het eerste jaar niet de volle jaarlast van de nieuwe investeringen te worden opgenomen. Volstaan kan worden met het ramen van de lasten die daar naar verwachting in het jaar van de investering op de exploitatie zullen drukken. Het verschil tussen de volledige kapitaallasten en de geraamde kapitaallasten wordt aangemerkt als onderuitputting kapitaallasten. Deze onderuitputting levert slechts een eenmalig voordeel op.

Toelichting

Het niet (mogen) ramen van onderuitputting kapitaallasten kwam niet overeen met de praktijk. Ook het BBV bood de mogelijkheid om slechts die kapitaallasten te ramen die naar verwachting in het jaar van de investering op de exploitatie zullen drukken. Over het ramen van onderuitputting kapitaallasten waren door de gezamenlijke toezichthouders al afspraken gemaakt, die nu in het nieuwe GTK worden geformaliseerd.

3. Tekort op de jaarrekening

oud: Indien het rekeningsaldo naar het oordeel van de toezichthouder een tekort vertoont, kan dit voor de toezichthouder aanleiding zijn preventief toezicht in te stellen.

nieuw: Indien het saldo van de jaarrekening een tekort vertoont, kan dit invloed hebben op de beslissing van de toezichthouder om op basis van de begroting al dan niet preventief toezicht in te stellen.

Toelichting

Alleen een rekeningtekort biedt de toezichthouder geen mogelijkheid meer om preventief toezicht in te stellen. Deze mogelijkheid is vervallen bij de aanpassing van de Gemeentewet per 1 juli 2013. De jaarrekening geeft input voor de begroting of de ramingen in de begroting voldoende reëel zijn. Ook geeft de jaarrekening inzicht of bepaalde baten en lasten structureel of incidenteel zijn. Het nieuwe GTK is aangepast aan de wijziging van de Gemeentewet.

4. Preventief toezicht

oud: Ingevolge artikel 203 Gemeentewet maken gedeputeerde staten voor aanvang van het begrotingsjaar aan de raad bekend of de gemeente onder preventief toezicht wordt gesteld.

nieuw: De werking van het preventieve toezicht is in beginsel voor het gehele begrotingsjaar van kracht. Er bestaat echter de mogelijkheid voor de toezichthouder om het preventieve toezicht gedurende het jaar te beëindigen. Indien de toezichthouder vindt dat het structurele en reële evenwicht is hersteld, bijvoorbeeld door aanvullende besluitvorming door de gemeente, dan kan de toezichthouder op dat moment het preventieve toezicht laten vervallen.

Toelichting

Preventief toezicht wordt nog steeds op basis van artikel 203 Gemeentewet voor aanvang van het begrotingsjaar aan de raad bekend gemaakt. Bij de aanpassing van de Gemeentewet per 1 juli 2013 bestaat de mogelijkheid, dat gedeputeerde staten het preventief toezicht gedurende het begrotingsjaar intrekken. Bijvoorbeeld doordat de gemeente heeft besloten tot een concreet bezuinigingsplan.

5. Inzet algemene reserve

oud: Voetnoot 4: Onder voorwaarden is het toegestaan middelen uit de algemene reserve in te zetten ter verlichting van de exploitatie.

nieuw: Sommige gemeenten hebben de relatieve luxe van een goede vermogenspositie met daarbij een gunstig risicoprofiel. Voor deze gemeenten is het mogelijk om middelen uit de algemene reserve in te zetten ter verlichting van de exploitatie.

Toelichting

Feitelijk is er voor dit onderwerp niet veel veranderd ten opzichte van 2008. In het GTK was de toelichting, onder welke voorwaarden inzet van de algemene reserve mogelijk was, zeer beknopt opgenomen in de aangehaalde voetnoot. In het GTK van 2014 is uitgebreider aangegeven onder welke voorwaarden inzet van de algemene reserve mogelijk is.

6. Geen eigen vermogen (negatieve algemene reserve)

oud: -

nieuw: Wanneer de algemene reserve negatief wordt, moet de gemeente deze negatieve stand van de algemene reserve binnen de termijn van de meerjarenraming wegwerken. Is de negatieve stand ontstaan ten gevolge van verliezen grondexploitatie, dan kan de toezichthouder de gemeente toestemming geven dit tekort in maximaal 10 jaar te saneren. In deze situatie geldt het preventieve toezicht.

Toelichting

Vanwege de economische crisis hebben gemeenten vanaf 2009 verliezen op de grondexploitatie moeten nemen. Vanwege de conjunctuurgevoeligheid en de forse bedragen die daarmee gepaard gaan, is de redelijke termijn waarbinnen de negatieve algemene reserve weggewerkt kan worden verlengd naar maximaal 10 jaar. Deze maatregel is in 2010 van kracht geworden. Het nieuwe GTK is daar op aangepast.

7. Kasgeldlimiet wet fido

oud: Voor de kasgeldlimiet-kwartaalrapportage wordt inzending voor het einde van ieder kwartaal verlangd. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet past de toezichthouder de bepalingen in artikel 4 van de Wet fido toe.

nieuw: Bij overschrijding van de kasgeldlimiet geldt een meldplicht aan de toezichthouder (uiterlijk) bij de derde overschrijding. Daarnaast geldt bij een overschrijding van drie kwartalen, dat een plan PZH-2014 van aanpak om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voor wordt gelegd aan de toezichthouder.

Toelichting

Met ingang van 30 oktober 2008 is de kasgeldlimiet-kwartaalrapportage vervallen. Daarvoor in de plaats is een meldplicht gekomen bij de derde overschrijding van de kasgeldlimiet. Het nieuwe GTK is aangepast op deze wijziging.

Ontheffing van de overschrijding van de kasgeldlimiet was al mogelijk, maar in het nieuwe GTK zijn de voorwaarden om voor ontheffing in aanmerking te komen uitvoeriger uiteengezet